

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Γ' Πανιώνιο Συνέδριο. — Με την ευκαιρία του έορτασμού της εκατονταετηρίδας από την Ένωση της Έπτανήσου οργανώθηκε, από τις 23 - 29 Σεπτεμβρίου 1965, το Γ' Πανιώνιο Συνέδριο (τά άλλα δυο είχαν οργανωθεί το 1914 και το 1938). Η έναρξη του Συνεδρίου έγινε στις 23 Σεπτεμβρίου στην Κέρκυρα, με δοξολογία στο μητροπολιτικό ναό του Άγ. Σπυρίδωνος, επίσημη έναρξη των εργασιών του Συνεδρίου και δεξίωση των μελών στο Δημαρχείο Κερκύρας. Οί εργασίες εξακολούθησαν στις 25 - 27 στην Κεφαλληνία και κατέληξαν στις 28 του μηνός στη Ζάκυνθο, σε επίσημη πάλι καταληκτήριο τελετή. Το Συνέδριο ήταν διηρημένο σε τρία τμήματα (Α' Ιστορία και θεσμοί, Β' Γράμματα, Γ' Αρχαιολογία), που συνεδρίαζαν όμως συγχρόνως. Την εϋθύνη της οργάνωσης είχε αναλάβει Έκτελεστική Έπιτροπή, με πρόεδρο τον Δ. Α. Ζακυθινό, αντιπροέδρους τους Γρ. Κασιμάτη και † Μιχ. Λάσκαρι, Γεν. Γραμματέα τον Σπ. Καλογερόπουλο - Στράτη και μέλη αντιπροσώπων των έπτά νησιών (με συμμετοχή μη έπτανησιών των Γ. Θ. Ζώρα και Λ. Πολίτη). Κάθε Τμήμα είχε τους Κοσμήτορες και τους Γραμματείς του. Στο Συνέδριο έλαβαν μέρος πολλοί Έλληνες σύνεδροι και αρκετοί ξένοι (όπως οί κκ. Berza, Coutelle, Lavagnini, Mirambel, Schirò, Thiriet, Vitti) και έγιναν πολλές ανακοινώσεις. Από τη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης έλαβαν μέρος και έκαμαν ανακοινώσεις οί κκ. Κ. Γρόλλιος, Ε. Κριαράς, Μ. Ι. Μανούσακας, από τη Νομική ο κ. Ν. Πανταζόπουλος, και από το τμήμα Ίωαννίνων ο κ. Δημ. Λουκάτος (ο κ. Λ. Πολίτης δέν μπόρεσε να μετάσχη λόγω διορισμού του ως Προέδρου Τοπικής Έπιτροπής Άκαδημαϊκού Άπολυτηρίου).

12ο Διεθνές Συνέδριο Ίστορικών Ίπιστημών. — Πάνω από τρείς χιλιάδες Ιστορικοί συγκεντρώθηκαν στη Βιέννη από 29 Αύγουστου - 5 Σεπτεμβρίου 1965 για το 12ο Διεθνές Συνέδριο Ίστορικών Ίπιστημών. Οί εργασίες του Συνεδρίου είχαν κατανεμηθί σε τέσσερα μεγάλα τμήματα: I Μεγάλα θέματα, II Ίστορία των Ήπειρων, III Διεθνείς Ίργανισμοί και Έπιτροπές, IV Μεθοδολογικά ζητήματα. Τά κείμενα των εισηγήσεων είχαν έκτυπωθί σε ισάριθμους τόμους και είχαν διανεμηθί στους συνέδρους πριν από την έναρξη των εργασιών. Από έλληνική πλευρά στο Συνέδριο έλαβαν μέρος οί κκ. Δ. Α. Ζακυθινός, που έκαμε δυο όμιλίες για τίς βυζαντινές σπουδές στην Εϋρώπη κατά τον 17ο και 18ο αιώνα, Α. Βακαλόπουλος, που έλαβε μέρος στις συζητήσεις για το θέμα: «Οί προσπάθειες των Βαλκανικών κρατών για την πολιτική και οικονομική τους ανεξαρτησία», Μ. Ι. Μανούσακας, ο όποιος εξέλέγη αντιπρόεδρος του IV Τμήματος κατά τη συνεδρίαση της 29 Σεπτεμβρίου, Ν. Πανταζόπουλος, Ι. Καραγιαννόπουλος, Κ. Θ. Δημαράς, Β. Λαούρδας, Λ. Βρανούσης.

11ο Διεθνές Συνέδριο Παπυρολογίας. — Συνήλθε στο Μιλάνο, από 29 Αύγουστου - 8 Σεπτεμβρίου 1965 και άπασχολήθηκε με ποικίλα θέματα σχετικά με τη φιλολογία, την Ιστορία, τους θεσμούς, το δίκαιο, τη διπλωματική και τίς εκδόσεις. Έλαβαν μέρος 151 σύνεδροι, που αντιπροσώπευαν έπιστημονικά Ιδρύματα δεκατεσ-

σάρων χωρών. Τη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης εξεπροσώπησε ο καθηγητής κ. Ι. Καραγιαννόπουλος, που παρουσίασε ανακοίνωση με θέμα «Die kollektive Steuerhaftung im frühen Byzanz an Hand der Papyri-Zeugnisse».

7ο Διεθνές Συνέδριο Χριστιανικής 'Αρχαιολογίας.— Συνήλθε από 5 - 11 Σεπτεμβρίου στο Trier (Τρέβηροι) της Δυτικής Γερμανίας. Το κύριο θέμα του Συνεδρίου ήταν «'Η αυτοκρατορική δυναστεία (das Herrscherhaus) και η χριστιανική τέχνη κατά τον 4ο αιώνα», και περιελάμβανε πολλές επί μέρους υποδιαιρέσεις (Μαρτύρια και εκκλησίες μαρτύρων, 'Η ζωγραφική κατά την εποχή του Μ. Κωνσταντίνου κ.ά.). Παράλληλα πρὸς τὸ κύριο θέμα εξετάστηκαν και τ' ἀκόλουθα δευτερώτερα: 1) 'Ανακοινώσεις συμπερασμάτων ἀπὸ ἀδημοσίευτες ἀκόμα ἀνασκαφικές ἢ ἄλλες ἐρευνες, 2) Τὰ μνημεῖα τῶν Τρεβήρων, 3) Μικρότερες ἀνακοινώσεις σὲ θέματα α) κατακομβῶν, β) ἀρχιτεκτονικῆς, γ) εἰκονογραφίας, δ) μικροτεχνίας, ε) ἐπιγραφικῆς καὶ νομισματικῆς. Τὸ Συνέδριο ὀργάνωσε καὶ ἐκδρομὴ στὸ γειτονικὸ Aachen, ὅπου οἱ σύνεδροι ἐπισκέφθηκαν τὴν ὀργανωμένη ἀπὸ τὸ Συμβούλιο τῆς Εὐρώπης μεγάλη ἐκθεση «Κάρολος ὁ Μέγας, Ἔργο καὶ ἐπιδράσεις». Τὴν Ἑλλάδα ἐξεπροσώπησε ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Στυλιανὸς Πελεκανίδης, ὁ ὁποῖος, μαζί με τοὺς καθηγητὰς J. Kollwitz, τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Freiburg Br., καὶ L. de Bruyne, τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ρώμης, ἦταν συνεισηγητὴς στὸ θέμα «'Η ζωγραφικὴ κατὰ τὴν ἐποχὴ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου».

5ο Διεθνές Συνέδριο Σπουδῶν γιὰ τὴ Μεγάλῃ Ἑλλάδῃ.— Συνήλθε ἀπὸ 10 - 15 Ὀκτωβρίου 1965 στὸν Τάραντα καὶ ἀσχολήθηκε με δύο κύκλους θεμάτων: 1) Φιλοσοφία καὶ ἐπιστῆμη στὴν ἀρχαία Μεγάλῃ Ἑλλάδῃ, 2) Πρόσφατες ἀρχαιολογικὲς ἐργασίες καὶ ἀνακαλύψεις στὴν περιοχὴ τῆς ἄλλοτε Μεγάλῃς Ἑλλάδας. Στὸν πρῶτο κύκλο ἐγίναν ἀνακοινώσεις ἀπὸ τοὺς καθηγητὰς A. Fraiese, G. Calogero, P. Boyancé καὶ I. Θεοδωρακόπουλο· στὸ δεύτερο κύκλο εἰσηγητὲς ἦταν οἱ προϊστάμενοι τῶν πέντε ἀρχαιολογικῶν περιφερειῶν, στίς ὁποῖες διαιρεῖται ὁ χῶρος τῆς παλαιᾶς Μεγάλῃς Ἑλλάδας. Τὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν, τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης καὶ τὸ Ἐθνικὸν Μετσόβιον Πολυτεχνεῖο ἐξεπροσώπησαν οἱ καθηγηταὶ I. Θεοδωρακόπουλος, Ν. Τωμαδάκης, Ν. Κοντολέων, Γ. Μ. Μπακαλάκης καὶ Δ. Κωνσταντινίδης. Τὸ 6ο Συνέδριον θὰ συνέλθῃ στὴν ἴδια πόλιν ἀπὸ 9 - 14 Ὀκτωβρίου 1966.

2ο Διεθνές Κρητολογικὸν Συνέδριον.— Ὑστερ' ἀπὸ τὸ 1ο Συνέδριον τοῦ 1961, ποὺ ἄφησε ἀλησμόνητες ἐντυπώσεις σὲ ὄσους ἔλαβαν μέρος σ' αὐτό, συγκαλεῖται ἀπὸ 12 - 18 Ἀπριλίου 1966 τὸ 2ο Διεθνές Κρητολογικὸν Συνέδριον· τὸ 1ο συνέπιπτε μετὴ χιλιετηρίδα τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Κρήτης ἀπὸ τὸν Νικηφόρο Φωκά, τὸ δεύτερον συμπίπτει μετὴν ἑκατονταετηρίδα τῆς μεγάλῃς ἐπαναστάσεως τοῦ 1866 - 69. Τὸ Συνέδριον θὰ διεξαχθῇ κυρίως στὰ Χανιά, θὰ συνεχισθῇ στὸ Ρέθεμνος καὶ θὰ κλείσῃ στὸ Ἡράκλειον, καὶ θ' ἀποτελεῖται, ὅπως καὶ τὸ 1ο, ἀπὸ τρία Τμήματα: α) Προϊστορικὴ καὶ ἀρχαία ἑλληνικὴ περίοδος, β) βυζαντινὴ καὶ μεσαιωνικὴ περίοδος καὶ γ) νεώτερη περίοδος. Ἐκδρομὲς στὴ Δυτικὴ καὶ στὴν Ἀνατολικὴ Κρήτη, καθὼς καὶ ἐπισκέψεις σὲ Μουσεῖα, ἀρχεῖα, βιβλιοθῆκες, ἀρχαιολογικοὺς καὶ ἱστορικοὺς χώρους συμπληρώνουν τὸ πρόγραμμα. Τὴν ὅλη ὀργάνωσιν τοῦ Συνεδρίου ἀνέλαβε ὁ Φιλολογικὸς Σύλλογος «Ὁ Χρυσόστομος» στὰ Χανιά· τῆς Ὄργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς Γενικὸς Γραμματεὺς εἶναι ὁ κ. Ν. Β. Τωμαδάκης, εἰδικοί γραμματεῖς οἱ κκ. Μ. Ι. Μανούσακας, Γ. Σπυριδάκης καὶ Ν. Πλάτων, καὶ μέλη οἱ κκ.

Μιχαήλ Μποτωνάκης και Πέτρος Χατζιδάκης, Πρόεδρος και Γραμματεὺς τοῦ Συλλόγου «Χρυσόστομος», καὶ οἱ κκ. Λ. Μανολικάκης καὶ Γ. Σταυρούλακης, μέλη τοῦ Δ.Σ. τοῦ ἴδιου Συλλόγου. Ὅπως καὶ στὸ 1ο Συνέδριο, οἱ Σύεδροι, μετὰ τὴν χαρακτηριστικὴ κρητικὴ φιλοξενία, θὰ εἶναι σὲ ὅλα φιλοξενούμενοι τῆς Κρήτης, ἀκόμα καὶ γιὰ τὸ ταξίδι τους ἀπὸ τὴν Ἀθήνα καὶ τὴν ἐπιστροφή. Ὡς τὶς 15 Σεπτεμβρίου εἶχαν δηλώσει συμμετοχὴ 177 ἐν ὄλῳ σύεδροι, Ἕλληνες καὶ ξένοι.

Ἡ κλασσικὴ ἀρχαιότητα καὶ ἡ ἐποχὴ μας.— Ἀπὸ 12 - 16 Ἀπριλίου 1966 θὰ συνέλθῃ στὸ Βηρό τῆς Τσεχοσλοβακίας διεθνὴς σύσκεψη μετὰ τὸ παραπάνω θέμα, ὁργανωμένη ἀπὸ τὴν Τσεχοσλοβακικὴ Ἀκαδημία τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας καὶ Πολιτισμοῦ τῆς Τσεχοσλοβακικῆς Δημοκρατίας. Σκοπὸς τῆς συσκέψεως εἶναι ἡ μελέτη τῆς συμβολῆς τῆς κλασσικῆς ἀρχαιότητος στὴ διαμόρφωση τοῦ σύγχρονου πολιτισμοῦ σὲ ὀρισμένους σημαντικοὺς τομεῖς. Προβλέπονται δύο κύρια τμήματα: 1) Φιλοσοφία, ἱστορία, ἐπιστήμη, καὶ 2) Φιλολογία καὶ τέχνη, καὶ κάθε τμῆμα διαιρεῖται σὲ μικρότερες ὑποδιαιρέσεις, καθὼς καὶ δύο κύκλους συζητήσεων: α) γιὰ τὴν μυκηναϊκὴν σπουδὴν καὶ β) γιὰ τὴν κλασσικὴν παιδείαν στὴ σχολικὴ διδασκαλία. Πρόεδρος τῆς Ὀργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι ὁ Dr. Ladislav Varcl, καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ διευθυντῆς τοῦ Κέντρου ἑλληνικῶν, ρωμαϊκῶν καὶ λατινικῶν σπουδῶν τῆς Ἀκαδημίας, καὶ ὁ Dr. Pavel Oliva, πρόεδρος τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς.

13ο Διεθνὲς Βυζαντινολογικὸν Συνέδριον.— Ὑστερὰ ἀπὸ τὴν Ἀχρίδα, ὅπου συνήλθε τὸ 12ο Διεθνὲς Βυζαντινολογικὸν Συνέδριον, τὸ 13ο θὰ συνέλθῃ στὴν Ὁξφόρδη ἀπὸ τὶς 5 - 10 Σεπτεμβρίου 1966. Ὅπως ἐπικράτησε σὲ ὅλα τὰ τελευταῖα βυζαντινὰ συνέδρια, θὰ ὑπάρχουν ἀπὸ τὴν μιὰ μεριά γενικὰ τμήματα, ὅπου θὰ συζητηθοῦν ὀρισμένα, ἀπὸ πρὶν καθορισμένα θέματα, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μικρότερες ἀνακοινώσεις (διαιρέσεις τὸ πολὺ 12 λεπτῶν τῆς ὥρας) γιὰ ὅλα τὰ θέματα τῶν βυζαντινῶν σπουδῶν. Τὰ κύρια θέματα εἶναι: Τὸ Βυζάντιον κατὰ τὸν 11ο αἰῶνα (ὅπου περιλαμβάνονται: κοινωνικὰ καὶ διοικητικὰ προβλήματα, ἡ τέχνη, καὶ οἱ σχέσεις μετὰ τὴν ἀνατολικὴν Μικρὰ Ἀσίαν, τὴν Γεωργίαν καὶ τὴν Ἀρμενίαν), Σχέσεις τοῦ Βυζαντίου μετὰ τὶς ἀνατολικὰς εὐρωπαϊκὰς χώρας, καὶ Εἰδικὲς ἐπιστῆμες (νομισματικὴ, σιγίλλογραφία, ἀγιογραφία, μουσικὴ καὶ ὕμνογραφία, γλώσσα, προβλήματα δημογραφικὰ καὶ ἱστορικῆς γεωγραφίας). Οἱ ἐπιστῆμες γλώσσας τοῦ Συνεδρίου εἶναι ἀγγλικὰ, γαλλικὰ, γερμανικὰ, ἑλληνικὰ, ἰταλικὰ καὶ ρωσικὰ. Προβλέπεται κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Συνεδρίου νὰ ὁργανωθοῦν διάφορες ἐκθέσεις (ἔργων τέχνης καὶ νομισμάτων) μετὰ εἰδικὸν ἐνδιαφέρον γιὰ τοὺς βυζαντινολόγους, καθὼς καὶ μετὰ τὴν λήξιν τοῦ Συνεδρίου διάφορες διήμερες ἢ τριήμερες ἐκδρομαί. Εὐχάριστη ἰδιοτυπία τοῦ Συνεδρίου εἶναι ὅτι οἱ σύεδροι θὰ φιλοξενηθοῦν στὰ Κολλέγια τῆς παλαιᾶς αὐτῆς πανεπιστημιακῆς πόλεως καὶ θὰ ἔχουν ἔτσι τὴν εὐκαιρίαν νὰ ζήσουν γιὰ λίγες μέρας μέσα στὸ ἤρημον αὐτὸ καὶ τόσο πρόσφορον γιὰ μελέτη περιβάλλον. Πρόεδρος τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Συνεδρίου εἶναι ἡ καθηγήτρια J. M. Hussey.

1ο Συνέδριον Βαλκανικῶν καὶ Νοτιοανατολικῶν Εὐρωπαϊκῶν Σπουδῶν.— Θὰ συνέλθῃ στὴ Σόφια ἀπὸ 28 Αὐγούστου - 3 Σεπτεμβρίου 1966, ὁργανωμένο ἀπὸ τὴν Διεθνῆ Ἐταιρεία Σπουδῶν Νοτιοανατολικῆς Εὐρώπης. Τῆς Διεθνούς αὐτῆς Ἐπιτροπῆς τὸ Προεδρεῖο εἶναι τὸ ἀκόλουθον: ἐπίτιμος Πρόεδρος Δ. Α. Ζακυνθός, Πρόεδρος V. Georgiev (Βουλγαρία), Ἀντιπρόεδροι: Α. Δασκαλάκης (Ἑλλάς), Α. Mirambel (Γαλλία), Η. Inalcik (Τουρκία) καὶ F. Baršić (Γιουγκοσλαβία),

Γεν. Γραμματέας: E. Condurachi (Ρουμανία), Ταμίας: A. Buda (Ἀλβανία). Ἡ Το-

πική Ἐπιτροπή τῆς Βουλγαρίας προεδρεύεται ἀπὸ τὸν V. Georgiev.

10ο Διεθνὲς Συνέδριο τῆς Διεθνοῦς Ὁμοσπονδίας τῶν νεωτέρων γλωσσῶν καὶ φιλολογιῶν (FILLM).— Θὰ συνέλθῃ στὸ Πανεπιστήμιο τοῦ Στρασβούργου ἀπὸ 29 Αὐγούστου - 3 Σεπτεμβρίου 1966. Τὸ εἰδικὸ θέμα τοῦ Συνεδρίου θὰ εἶναι «Le Réel dans la littérature et dans la langue» καὶ θὰ συζητηθῇ σὲ τρία τμήματα: α) La part de l'actuel dans la création littéraire, β) La sémantique historique et l'intelligence des textes, γ) Les échanges culturels et la langue. Πρόεδρος τοῦ Συνεδρίου θὰ εἶναι ὁ κ. John Orr, μέλος τῆς Βρετανικῆς Ἀκαδημίας καὶ Πρόεδρος τῆς FILLM.

Διεθνὲς Συνέδριο Ναυτικῆς Ἱστορίας.— Ἐνα Διεθνὲς Συνέδριο Ναυτικῆς Ἱστορίας θὰ συνέλθῃ ἀπὸ 5 - 12 Σεπτεμβρίου 1966 στὴ Βηρυττό· τὸ Συνέδριο ὀργανώνεται ἀπὸ τὴ Διεθνή Ἐπιτροπὴ Ναυτικῆς Ἱστορίας μὲ τὴ συνδρομὴ τῆς Διεθνοῦς Ἱστορικῆς Ἑταιρείας γιὰ τὸν Ἰνδικὸ Ὠκεανὸ καὶ τελεῖ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς UNESCO. Τὸ γενικὸ θέμα θ' ἀφορᾷ τὶς σχέσεις μεταξὺ τῆς Δύσεως καὶ τῆς Ἑγγύς καὶ τῆς Ἄπω Ἀνατολῆς, ὅπως παρουσιάζονται στὴ δρᾶση ἐμπορικῶν ἐταιρειῶν, καὶ θὰ ἐκτείνεται χρονικὰ ἀπὸ τὴ φοινικικὴ ἀρχαιότητα ὡς τὴ νεώτερη ἐποχὴ. Τὸ γενικὸ θέμα διαιρεῖται σὲ δύο ἐπὶ μέρους τμήματα: α) Περίοδος πρὶν ἀπὸ τὶς μεγάλες ναυτικὲς ἀνακαλύψεις, β) 16ος - 20ὸς αἰώνας, καὶ τὰ τμήματα περιλαμβάνουν μικρότερες ὑποδιαιρέσεις. Πρόεδρος τῆς Διεθνοῦς Ἐπιτροπῆς Ναυτικῆς Ἱστορίας εἶναι ὁ κ. Michel Mollat, καθηγητῆς στὴ Σορβόνη.

Ἀρχεῖον Ἀριστοτέλους στὸ Πανεπιστήμιο τοῦ Βερολίνου.— Τὸ Ἐλεύθερο Πανεπιστήμιο τοῦ Βερολίνου ἀποφάσισε νὰ ἰδρῦσῃ, στὸ Σεμινάριο τῆς Κλασσικῆς Φιλολογίας τοῦ Πανεπιστημίου, ἓνα «Ἀρχεῖον Ἀριστοτέλους» μὲ σκοπὸ τὴν ἔρευνα τῆς φιλολογικῆς παράδοσης τοῦ ἑλληνικοῦ κειμένου τοῦ Ἀριστοτέλους. Τὸ Ἀρχεῖο ἔχει κιόλας στὴ διάθεσή του πλούσια δελτιοθήκη γιὰ ὅλα τὰ χειρόγραφα ποὺ περιέχουν ἀριστοτελικά κείμενα, καὶ ἐτοιμάζει μιὰ πλήρη συλλογὴ μικροφίλμ ὄλων τῶν ὡς τὸ 1600 ἑλληνικῶν χειρογράφων τοῦ Ἀριστοτέλους· ἡ συλλογὴ αὐτὴ, ποὺ περιλαμβάνει κιόλας τὸ ἓνα τρίτο τοῦ ὅλου ὕλικου ὑπολογίζεται νὰ εἶναι ἐτοιμὴ τὸ 1967. Ἀπὸ τοὺς πρῶτους σκοποὺς τοῦ Ἀρχείου θὰ εἶναι ἡ δημοσίευση μιᾶς λεπτομεροῦς ἐπιστημονικῆς περιγραφῆς ὄλων τῶν χειρογράφων τοῦ Ἀριστοτέλους. Τὸ Ἀρχεῖο τελεῖ ὑπὸ τὴν ἐπιστημονικὴ διεύθυνση τοῦ καθηγητοῦ Paul Moraux, καὶ ὑποστηρίζεται οἰκονομικὰ ἀπὸ τὴν Deutsche Forschungsgemeinschaft καὶ τὸ Ἐλεύθερο Πανεπιστήμιο τοῦ Βερολίνου. Ὁ διευθυντῆς τοῦ Ἀρχείου ἀπευθύνει παρὰκλήση πρὸς ὅλες τὶς βιβλιοθηκὲς ποὺ ἔχουν τυχὸν ἀριστοτελικά χειρόγραφα, καθὼς καὶ πρὸς ὅλους τοὺς ἐπιστήμονες ποὺ ἀσχολοῦνται μὲ τὸ θέμα, νὰ βοηθήσουν τὸ ἔργο τοῦ Ἀρχείου, διαβιβάζοντας πληροφορίες σχετικὲς μὲ τυχὸν ἄγνωστα χειρόγραφα ἢ ἄλλες λεπτομέρειες. Ἡ διεύθυνση τοῦ Ἀρχείου εἶναι: Professor Dr. Paul Moraux, Freie Universität Berlin, Aristoteles - Archiv, I Berlin 33, Ehrenbergstrasse 35.

Φιλοσοφικὴ Σχολὴ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Ἐκλογὲς καθηγητῶν καὶ ὑφηγητῶν

Ὁ κ. Εὐάγγελος Μουτσόπουλος, ὡς τώρα ὑφηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἐξελέγη τακτικὸς καθηγητῆς στὴν ἔδρα τῆς Ἱστορίας τῆς Φιλοσοφίας, ὁ κ.

Στυλιανός Πελεκανίδης, ως τώρα έκτακτος καθηγητής, εξελέγη τακτικός στην έδρα της Βυζαντινής Ἀρχαιολογίας, ὁ κ. Σταμάτιος Καρατζάς, καθηγητής τῆς ἐκτάκτου αὐτοτελοῦς ἑδρας τῆς Νέας ἑλληνικῆς Φιλολογίας, εξελέγη τακτικός στὴν νεοϊδρυθεῖσα Β' τακτικὴ ἑδρα τῆς Νέας Ἑλληνικῆς Φιλολογίας, ὁ κ. Γεώργιος Μουρέλος, εξελέγη τακτικός καθηγητής στὴν Α' ἑδρα τῆς Φιλοσοφίας καὶ ὁ κ. Λάμπρος Χουσιάδας, καθηγητής ἐπὶ συμβάσει στὸ τμήμα Ἰωαννίνων, εξελέγη τακτικός στὴν νέα ἑδρα τῆς Γενικῆς Ψυχολογίας.

Σὲ ἐκτάκτους αὐτοτελεῖς ἑδρες εξελέγησαν καθηγηταὶ οἱ κκ. Χρῦσανθος Χρήστου, Ἐφορος Ἀρχαιοτήτων Σπάρτης, στὴν ἑδρα τῆς Μεσαιωνικῆς καὶ Νεωτέρας Τέχνης τῆς Δύσεως, καὶ Νικόλαος Πλάτων, Διευθυντὴς τῆς Ἀκροπόλεως Ἀθηνῶν καὶ μέλος τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Συμβουλίου, στὴ νέα ἑδρα τῆς Προϊστορικῆς Ἀρχαιολογίας.

Ἐξελέγη ἐπίσης έκτακτος ἐπὶ θητεία καθηγητὴς ὁ κ. Ἀνδρέας Μιχαηλίδης - Νουάρος στὴν ἑδρα τῆς Παιδαγωγικῆς.

Ὑφηγηταὶ εξελέγησαν οἱ κκ. Ἀπόστολος Σαχίνης στὴν ἑδρα τῆς Νεωτέρας Ἑλληνικῆς Φιλολογίας, καὶ Δημήτριος Μαρωνίτης στὴν Α' ἑδρα τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Φιλολογίας.

Δ ρ ά σ η κ α θ η γ η τ ῶ ν

Ὁ καθηγητὴς τῆς κλασσικῆς ἀρχαιολογίας κ. Γ. Μπακαλάκης εἶχε κατὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸ ἔτος 1964 - 65 ἐτησίαι ἄδεια γιὰ ἐπιστημονικοὺς σκοποὺς· πῆγε στὴ Μ. Βρετανία, τὴ Γερμανία καὶ κυρίως τὴς Ἠνωμένους Πολιτεῖες, ὅπου καὶ παρέμεινε ἐπὶ ἓνα ἐξάμηνο ὡς μέλος τοῦ Institute for Advanced Study, στὸ Princeton. Κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ ἔδωσε διαλέξεις σὲ Πανεπιστήμια τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν καὶ τῆς Γερμανίας.

Ὁ καθηγητὴς τῆς βυζαντινῆς ἱστορίας κ. Ι. Καραγιαννόπουλος ἔλαβε ἐτησίαι ἐκπαιδευτικὴ ἄδεια γιὰ τὸ ἀκαδημ. ἔτος 1965 - 66. Ἐπίσης ὁ καθηγητὴς τῆς Φιλοσοφίας κ. Β. Τατάκης γιὰ τὸ β' ἐξάμηνο τοῦ ἴδιου ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους.

Ὁ καθηγητὴς τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς φιλολογίας κ. Λίνος Πολίτης τιμήθηκε ἀπὸ τὴν Société pour l'encouragement des études grecques μὲ τὸ βραβεῖο Ζάππα γιὰ τὸ ἔργο του «Διονυσίου Σολωμοῦ Αὐτόγραφα Ἔργα» (Ἐκδοση τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης).

Προσκεκλημένοι τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς ἔδωσαν διαλέξεις κατὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸ ἔτος 1964 - 65 οἱ ξένοι καθηγηταί: K. D. Trendall (Cambera), T. J. B. Spencer (Birmingham), M. Treu (Μονάχου), Istvan Hahn (Βουδαπέστης), F. Matz (τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Mainz), A. R. Burn (Glasgow), E. Grumach (τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Βερολίνου), Johannes Straub (Βόννης). Ἐπίσης ἡ κ. Johanna Schmidt (τοῦ Ἰνστιτούτου Πολιτισμοῦ τοῦ Δ. Βερολίνου).

Ἄ ν α γ ὄ ρ ε υ σ η δ ι δ α κ τ ὶ ρ ῶ ν

Κατὰ τὸ πανεπιστημιακὸ ἔτος 1964 - 65 ἀνηγορεύθη διδάκτωρ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς ὁ κ. Σταῦρος Μάνεσης.

Ἰνστιτοῦτον Ξένων Γλωσσῶν καὶ Φιλολογιῶν.— Ἀποχώρησε, ἐπειδὴ διορίστηκε καθηγητὴς στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Μαδαγασκάρης, ὁ ἐντεταλμένος καθηγητὴς τῆς Γαλλικῆς γλώσσας καὶ Φιλολογίας κ. François de la Chaussée· τὸν δέχθηκε τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1965 ὁ κ. Roger Payet - Burin.

Ἐπίσης ἀποχώρησε, ἐπειδὴ διορίστηκε ὑποδιευθυντὴς τοῦ Βρετανικοῦ Συμ-

βουλίου στην Ἀθήνα, ὁ ἐντεταλμένος καθηγητὴς τῆς ἀγγλικῆς γλώσσας καὶ φιλολογίας κ. H. S. Harvey· τὸν διαδέχθηκε τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1965 ὁ κ. Douglas Blackett.

Ὡς Fulbright - Professor τῆς Ἀμερικανικῆς φιλολογίας καὶ πολιτισμοῦ γιὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸ ἔτος 1965-66 ἀνέλαβε ὁ κ. Morris Beja· ἐπίσης μὲ τὸ ἴδιο πρόγραμμα τακτικῶν ἀνταλλαγῶν Fulbright ἀνέλαβαν ὡς διδάσκαλοι οἱ κκ. Richard Rystrom καὶ Herbert Stern.

Τμῆμα Ἰωαννίνων.— Κατὰ τὸ πανεπιστημιακὸ ἔτος 1964 - 65 λειτούργησε τὸ νέο τμῆμα τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς στὰ Ἰωάννινα (βλ. Ἑλληνικά 18 [1964] 272). — Στὸ μεταξύ ἐξελέγησαν καὶ διορίστηκαν ὡς τακτικοὶ καθηγηταὶ οἱ κκ. Ἰωάννης Καλλέρης, τῆς Ἀρχαίας Ἱστορίας, Δημήτριος Λουκάτος, τῆς Λαογραφίας, Γεώργιος Θεοχαρίδης, τῆς Μεσαιωνικῆς Ἱστορίας, Σωτήριος Δάκαρης, τῆς Κλασσικῆς Ἀρχαιολογίας, Νικόλαος Κονομῆς, τῆς Β' ἔδρας τῆς Κλασσικῆς Φιλολογίας, Θεοφάνης Κακριδῆς, τῆς Α' ἔδρας τῆς Κλασσικῆς Φιλολογίας. Ἐπίσης ἐξελέγη, ἀλλὰ δὲν διορίστηκε ἀκόμη, ὁ κ. Νικόλαος Δρανδάκης, τῆς Βυζαντινῆς Ἀρχαιολογίας.

ΜΙΧΑΗΛ Θ. ΛΑΣΚΑΡΙΣ
(1903 - 1965)

Στις 7 Νοεμβρίου 1965 πέθανε στην Αθήνα, έπειτ' από βραχύχρονη ασθένεια, ό όμότιμος καθηγητής της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και μεγαλύτερος Έλληνας βαλκανιολόγος Μιχαήλ Θ. Λάσκαρις. Ό θάνατός του δημιούργησε ένα μεγάλο και δυσαναπλήρωτο κενό, τόσο στην ελληνική όσο και στη διεθνή ιστορική και φιλολογική επιστήμη, γιατί ό Λάσκαρις υπήρξε σέ πολλά μοναδικός και άναντικατάστατος.

Ό Μιχαήλ Λάσκαρις γεννήθηκε τό 1903 στην Κέρκυρα και ήταν γόνος άρχοντικής οικογενείας του νησιού. Η ίδια οικογένεια είχε άναδείξει και άλλους άνδρες στον τομέα της επιστήμης και της πολιτικής, όπως τον παππού του Μιχαήλ Λάσκαρι, Σταμάτιο Λάσκαρι, διαπρεπή νομικό και πολιτευτή, έναν από τους πρωταγωνιστές της Ένωσης της Έπτανήσου, τό θείο του Σπυρίδωνα Λάσκαρι, επίσης νομικό και πολιτικό, και τον άδελφό του Σταμάτιο Λάσκαρι, γνωστό διπλωμάτη και ιστορικό της ελληνικής και ευρωπαϊκής διπλωματικής ιστορίας. Όλοι αυτοί είχαν επιδράσει, κατά κάποιο τρόπο, στη διαμόρφωση της προσωπικότητας του Μιχαήλ Λάσκαρι, αλλά εκείνος που έβαλε έντονη τη σφραγίδα του υπήρξε ό σοφός άκαδημαϊκός Άνδρέας Άνδρεάδης, άδελφός της μητέρας του.

Μαθητής άκόμη ό Λάσκαρις έδειξε τό ένδιαφέρον του για τους βαλκανικούς λαούς, διδασκόμενος τη σερβοκροατική γλώσσα από Σέρβους άξιωματικούς που είχαν καταφύγει στην Κέρκυρα κατά τη διάρκεια του πρώτου παγκοσμίου πολέμου. Λίγο άργότερα, σέ νεαρότατη ηλικία, πήγε στό Παρίσι, όπου επί μιά τετραετία σπούδασε Ιστορία, γεωγραφία, πολιτικές επιστήμες και σλαβολογία. Τis σπουδές του αυτές τις συμπλήρωσε έπειτα στό Πανεπιστήμιο του Zagreb και του Βελιγραδίου. Πολλοί από τους στενούς φιλικούς δεσμούς, που συνέδεαν κατόπιν τον Λάσκαρι με τους διαπρεπέστερους ξένους επιστήμονες, χρονολογούνται άκόμη από τά φοιτητικά του χρόνια.

Τά έξαιρετικά προσόντα του Λάσκαρι έκδηλώθηκαν πολύ νωρίς, άκόμη από την περίοδο των σπουδών του. Έφοδιασμένος με σπάνια γλωσσομάθεια, μοναδική ευφυΐα, άνήσυχο και έρευνητικό πνεύμα, όξεία κρίση και όρθή παρατηρητικότητα, κάνει την εμφάνισή του στον επιστημονικό στίβο με δημοσιεύματα τό 1925, στό 22 μόλις χρόνια του. Τό επόμενο έτος άναγορεύεται διδάκτωρ του Πανεπιστημίου του Βελιγραδίου με τη σερβικά γραμμένη διατριβή του «Βυζαντινές πριγκίπισσες στη μεσαιωνική Σερβία», μιά έργασία που διατηρούσε την άξία της και ύστερ' από τέσσερις δεκαετίες, ώστε έκλεκτοί Γάλλοι συνάδελφοί του νά του ζητούν νά τη μεταφράσει γαλλικά για νά την ξαναεκδώσουν στη Γαλλία. Την ίδια χρονιά ό Λάσκαρις διορίζεται έκτακτος καθηγητής στην έδρα της Ιστορίας των Λαών του Αΐμου στό νεοϊδρυμένο τότε Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης. Πολύ άργότερα, τό Φεβρουάριο του 1940, διορίστηκε τακτικός καθηγητής στην έδρα της Ιστορίας των Μέσων και Νεωτέρων Χρόνων του ίδιου Πανεπιστημίου και στη θέση αυτή υπηρέτησε ως τό 1959, όποτε παραιτήθηκε για λόγους ύγείας. Έπί άρκετά χρόνια υπήρξε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Ίδρύματος Μελετών της Χερσονήσου του Αΐμου της Έταιρείας Μακεδονικών Σπουδών, και για ένα διάστημα, μετά την παραίτησή του, διευθυντής του Κέντρου Νεοελληνικών Έρευνών του Βασιλικού Ίδρύματος Έρευνών στην Αθήνα.

Δέν είναι εύκολο μέσα σέ λίγες γραμμές νά παρουσιάση κανείς τό ἐπιστημονικό ἔργο τοῦ Λάσκαρι, γιατί οἱ μελέτες του, ὅσο καί ἂν δέν εἶναι πάρα πολλές σέ ἀριθμό ἢ ὀγκώδεις σέ σελίδες, ὑπῆρξαν πάντοτε μεστός ἀπό περιεχόμενο καί πρωτότυπες. Ἐπιπλέον ἀναφέρονται σέ διάφορους κλάδους τῆς ιστοριοφιλολογικῆς ἐπιστήμης, ὥστε ἕνας, γνώστης μιᾶς μόνον εἰδικότητας, νά μὴν τίς ἤξερε ἴσως ὅλες, ἂν δέν εἶχε φροντίσει ὁ ἴδιος ὁ Λάσκαρις τό 1960 νά τίς ἀπαριθμήσῃ μαζί μέ μιᾶ σύντομη περίληψη τοῦ περιεχομένου τῶν σ' ἕνα μικρό τεύχος μέ τόν τίτλο «Δημοσιεύματα, 1925 - 1960».

Οἱ περισσότερες ἀπό τίς μελέτες τοῦ Λάσκαρι εἶναι γραμμένες σέ ξένες γλώσσες (ἰδίως γαλλικά, ἀλλά καί σερβοκροατικά, βουλγαρικά, ρουμανικά, ἰταλικά καί ἀγγλικά) καί ἔχουν δημοσιευτῆ στά ἐγκυρότερα ἑλληνικά καί ξένα περιοδικά. Τό περιεχόμενό τους ἀναφέρεται κυρίως στή μεσαιωνική καί νεώτερη ἱστορία τῶν Ἑλλήνων καί τῶν ἄλλων βαλκανικῶν λαῶν, ἀλλά καί πολλές ἀνήκουν στή διπλωματική ἱστορία, τήν ἐκκλησιαστική ἱστορία, τήν ἱστορία τῆς λογοτεχνίας, τή σιγίλλογραφία, ἐπιγραφική, γλωσσολογία καί ἄλλους ἐπιστημονικούς κλάδους. Τό ὑλικό γιᾶ τίς ἐργασίες του αὐτές τό συνέλεγε πολλές φορές, κατά τή διάρκεια τῶν συχνῶν ταξιδιῶν του στό ἐξωτερικό, ἀπό τά διάφορα ἀρχεῖα καί τίς βιβλιοθήκες τῶν Βαλκανίων, τῆς Αὐστρίας, Γαλλίας, Βελγίου, ἀκόμη καί τῆς Ἰσπανίας, ὅπου πέρασε περίπου ἕνα χρόνο ἀναδιψώντας τά ἀρχεῖα τοῦ Simancas.

Ἐκτός ἀπό τή διδακτορική διατριβή του, πού ἀναφέραμε παραπάνω, μνημονεύουμε ἐδῶ ἐνδεικτικά μερικά ἀκόμη ἀπό τά δημοσιεύματα του: «Joachim métropolitite de Moldavie et les relations de l'Église moldave avec le patriarcat de Peć et l'archevêché d'Achris au XVe siècle», Bulletin de la Section historique de l'Académie Roumaine 13 (1927) 129 - 159· ἡ τριακοντασέλιδη αὐτή ἐργασία τοῦ ἀνοιξε ἔπειτα ἀπό λίγο τίς πύλες τῆς Ρουμανικῆς Ἀκαδημίας, πού τόν ὀνόμασε μέλος της σέ ἡλικία μόλις 30 ἐτῶν. «Vatorpedskata gramota na car Ivan Asênja II», Sofia 1930· ὑποδειγματική ἔκδοση τοῦ ἀρχαιότερου ἀπό τά ὄχτῶ διασωθέντα μεσαιωνικά βουλγαρικά ἔγγραφα. Ἡ μελέτη του αὐτή ὄχι μόνο δημοσιεύθηκε ἀπό τή Βουλγαρική Ἀκαδημία τῶν Ἐπιστημῶν, ἀλλά τοῦ ἐξασφάλισε καί τόν ἐπαινό της. «La date de la conversion des Bulgares», Revue des Études Slaves 13 (1933) 5 - 15· μελέτη γραμμένη σέ συνεργασία μέ τόν διάσημο Γάλλο σλαβολόγο καί στενό του φίλο καθηγητή André Vaillant. «Actes serbes de Vatorpédi», Byzantinoslavica 6 (1946) 166 - 185. «Ἕλληνες καί Σέρβοι κατά τοὺς ἀπελευθερωτικούς τῶν ἀγῶνας (1804 - 1830)», Ἀθῆναι 1930. «Salonique à la fin du XVIIIe siècle», Ἀθῆναι 1939· ἀνέκδοτες ἐκθέσεις τῶν Γάλλων προξένων τῆς Θεσσαλονίκης. «Αὐτοβιογραφία Ἰωάννου Καποδίστρια», Ἀθῆναι 1940. «Ἐκκλήσεις τοῦ ἐπισκόπου Μάνης Νεοφύτου πρὸς τοὺς Ἰσπανοὺς (1612 - 1613) διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Πελοποννήσου», Ἑλληνικά 15 (1957) 293 - 310· μελέτη βασισμένη σέ ἀνέκδοτα ἔγγραφα τῶν ἰσπανικῶν ἀρχείων τοῦ Simancas. «Byzantinoserbica saeculi XIV», Byzantion 25 - 27 (1955-57) 277-323, καί τέλος τό χρησιμότατο πανεπιστημιακὸ βοήθημα: «Τὸ Ἀνατολικὸν Ζήτημα, 1800 - 1923», τ. Α' (σέ δυὸ τεύχη), Θεσσαλονίκη 1948 καί 1955.

Πολλές ὑπῆρξαν καί οἱ βιβλιοκρισίες τοῦ Λάσκαρι, οἱ ὁποῖες τίς περισσότερες φορές δέν περιορίζονταν μόνο στήν παρουσίαση καί τὴν ἀνάλυση ἑνὸς δημοσιεύματος, ἀλλά περιεῖχαν καί οὐσιώδεις κρίσεις καί διορθώσεις ἢ συμπληρώσεις στά σχετικὰ θέματα, πράγμα πού ἀποτελοῦσε προσωπικὴ συμβολή του στήν ἐπιστήμη.

Ἐκτός ἀπό τή συγγραφικὴ του παραγωγή, μεγάλη ἐπίσης ὑπῆρξε ἡ συμβολή τοῦ Λάσκαρι στήν ἐπιστήμη καί μ' ἕναν ἄλλο τρόπο: μέ τὴ βοήθεια πού πάντα πολὺ

πρόθυμα και με απόλυτη άνιδιοτέλεια πρόσφερε στους άλλους έρευνητές, ιδίως στους νέους, όσοι κατέφευγαν σ' αυτόν για να ζητήσουν τά φώτα του. Ή απέραντη μνήμη του και ή ευρύτητα τών γνώσεών του, μαζί με τά άλλα προσόντα του, πού ήδη μνημονεύσαμε, τόν καθιστούσαν πολύτιμο σύμβουλο και όδηγό όχι μόνο για τούς νέους, αλλά πολλές φορές και για τούς ώριμους άκόμη επιστήμονες.

Με τήν επιστημονική αυτή δραστηριότητά του ό Λάσκαρις είχε έξασφαλίσει μιá πανευρωπαϊκή άναγνώριση. Τό όνομά του ήταν παντού γνωστό και τόν τίμησαν με τή φιλία τους κορυφαίοι ξένοι επιστήμονες, όπως ό Ν. Jorga, ό G. Ostrogorsky, ό A. Vaillant και πολλοί άλλοι. Έκτός από τή Ρουμανική, και ή Σερβική Άκαδημία τών Έπιστημών, τιμώντας τή συμβολή του στη γνώση τής ιστορίας τής χώρας της, τόν όνόμασε μέλος της. Τό γεγονός αυτό τό πληροφορήθηκε ό Λάσκαρις λίγο πριν πεθάνη. Ή μοίρα θέλησε έτσι ώστε ή επιστημονική του σταδιοδρομία να κλείση στό Βελιγράδι, στόν ίδιο τόπο, όπου πριν από σαράντα χρόνια του είχε γίνει και ή πρώτη τιμητική άναγνώριση.

Άν ήταν δύσκολο να μιλήση κανείς για τόν επιστήμονα Λάσκαρι, πολύ πιό δύσκολο είναι να σκιαγραφήση τόν άνθρωπο Λάσκαρι. Πάνω σ' αυτό θα ήθελα να γράψω πολλά, αλλά δυστυχώς αυτά δέν έχουν θέση σε μιá νεκρολογία πού θα δημοσιευτή στις στήλες ενός επιστημονικού περιοδικού. Ένα μόνο θέλω να πώ, ότι ό Λάσκαρις πέρασε από τή ζωή άγνωστος στην πραγματικότητα για τούς περισσότερους. Πολλοί τόν γνώριζαν, αλλά λίγοι, πολύ λίγοι, τόν ήξεραν πραγματικά. Έπρεπε να τόν πλησιάση κανείς με άγάπη και ύπομονή, για ν' αντιληφθί τότε ότι κάτω από τόν επιφανειακά όξύθυμο και λίγο παράξενο καμιά φορά χαρακτήρα του κρυβόταν ένας μεγάλος πλούτος αίσθημάτων, μιá ψυχή άγνή, σχεδόν παιδική. Περηφανεύομαι να πιστεύω πως είμαι από τούς λίγους πού γνώριζαν καλά τόν Μιχαήλ Λάσκαρι. Από τά φοιτητικά μου χρόνια μου είχε παρασταθί όχι μόνο σάν πολύτιμος δάσκαλος, αλλά και σάν στοργικός πατέρας. Γι' αυτό και ό θάνατός του ύπηρξε για μένα ειδικά, περισσότερο από άλλους, μεγάλη άπόλεια και βαρύ πλήγμα.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ Ι. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

